

Zbornik sudske prakse

PRESUDA SUDA (treće vijeće)

21. prosinca 2016.*

„Zahtjev za prethodnu odluku – Pravosudna suradnja u građanskim stvarima – Uredba (EZ) br. 44/2001 – Sudska nadležnost – Područje delikta ili kvazidelikta – Mreža selektivne distribucije – Preprodaja izvan mreže na internetu – Tužba za prestanak protupravne radnje – Poveznica“

U predmetu C-618/15,

povodom zahtjeva za prethodnu odluku na temelju članka 267. UFEU-a, koji je uputio Cour de cassation (Kasacijski sud, Francuska), odlukom od 10. studenoga 2015., koju je Sud zaprimio 23. studenog 2015., u postupku

Concurrence SARL

protiv

Samsung Electronics France SAS,

Amazon Services Europe Sàrl,

SUD (treće vijeće),

u sastavu: L. Bay Larsen, predsjednik vijeća, M. Vilaras, J. Malenovský, M. Safjan (izvjestitelj) i D. Šváby, suci,

nezavisni odvjetnik: M. Wathelet,

tajnik: A. Calot Escobar,

uzimajući u obzir pisani postupak,

uzimajući u obzir očitovanja koja su podnijeli:

- za Concurrence SARL, P. Ricard, odvjetnica,
- za Amazon Services Europe Sàrl, A. Bénabent i M. Jéhannin, odvjetnici,
- za francusku vladu, D. Colas i C. David, u svojstvu agenata,
- za talijansku vladu, G. Palmieri, u svojstvu agenta, uz asistenciju D. Del Gaizoa, *avvocato dello Stato*,
- za luksemburšku vladu, D. Holderer, u svojstvu agenta, uz asistenciju M. Thewes, odvjetnik,

* Jezik postupka: francuski

— za Europsku komisiju, C. Cattabriga i M. Heller, u svojstvu agenata,
saslušavši mišljenje nezavisnog odvjetnika na raspravi održanoj 9. studenoga 2016.,
donosi sljedeću

Presudu

- 1 Zahtjev za prethodnu odluku odnosi se na tumačenje članka 5. točke 3. Uredbe Vijeća (EZ) br. 44/2001 od 22. prosinca 2000. o [sudskoj] nadležnosti, priznavanju i izvršenju sudskih odluka u građanskim i trgovačkim stvarima (SL 2001., L 12, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 19., svezak 3., str. 30.).
- 2 Zahtjev je upućen u okviru spora između Concurrence SARL, sa sjedištem u Francuskoj, s jedne strane i Samsung Electronics France SAS (u daljnjem tekstu: Samsung), također sa sjedištem u Francuskoj, i Amazon Services Europe Sàrl (u daljnjem tekstu: Amazon), sa sjedištem u Luksemburgu, s druge strane, u vezi s navodnom povredom zabrane preprodaje izvan mreže selektivne distribucije i na određenom tržištu, putem ponuda za prodaju objavljenih na više internetskih stranica kojima se upravlja u različitim državama članicama.

Pravni okvir

Pravo Unije

- 3 Iz uvodne izjave 2. Uredbe br. 44/2001 vidljivo je da je njezin cilj, u interesu pravilnog funkcioniranja unutarnjeg tržišta, uspostavljanje „propis[a] za ujedinjavanje pravila o sukobu nadležnosti u građanskim i trgovačkim stvarima te za pojednostavljivanje formalnosti s ciljem brzog i jednostavnog priznavanja i izvršenja sudskih odluka [iz država članica koje obvezuje ova uredba]“.
- 4 Uvodne izjave 11., 12. i 15. te uredbe određivale su:

„(11) Propisi o nadležnosti moraju biti izuzetno predvidljivi i utemeljeni na načelu da se nadležnost uglavnom utvrđuje prema domicilu tuženika, pri čemu takva nadležnost mora uvijek postojati, osim u nekim točno određenim slučajevima, u kojima je zbog predmeta spora ili autonomije stranaka opravdana neka druga poveznica. Domicil pravne osobe mora biti autonomno utvrđen kako bi zajednička pravila bila transparentnija i kako bi se izbjegli sukobi nadležnosti.

(12) Osim domicila tuženika, trebale bi postojati alternativne osnove za utvrđivanje nadležnosti, utemeljene na bliskoj vezi između suda i postupka ili radi olakšavanja ispravnog suđenja.

[...]

(15) U interesu skladnog zadovoljavanja pravde potrebno je smanjiti mogućnost vođenja paralelnih postupaka i osigurati da u dvjema državama članicama ne budu donesene dvije nepomirljive presude. [...]“
- 5 Pravila o nadležnosti nalazila su se u Poglavlju II. navedene uredbe.

- 6 Članak 2. stavak 1. Uredbe br. 44/2001, koji se nalazio u odjeljku 1. poglavlja II., naslovljenom „Opće odredbe“, glasio je kako slijedi:

„Uz poštovanje odredaba ove Uredbe, osobama s domicilom u nekoj državi članici sudi se pred sudovima te države članice, bez obzira na njihovo državljanstvo.“

- 7 Članak 3. stavak 1. te uredbe, koji se nalazio u navedenom odjeljku 1., određivao je:

„Protiv osoba s domicilom u državi članici može se podnijeti tužba pred sudovima druge države članice samo na temelju pravila iz odjeljaka 2. do 7. ovog poglavlja.“

- 8 Člankom 5. točkom 3. navedene uredbe, koji se nalazio u odjeljku 2. poglavlja II., pod naslovom „Posebne nadležnosti“, bilo je propisano:

„Osoba s domicilom u državi članici može u drugoj državi članici biti tužena:

[...]

- 3) u stvarima [koje] se odnose na štetne radnje, delikte ili kvazi-delikte, pred sudovima u mjestu u kojemu se dogodio štetni događaj ili bi se on mogao dogoditi.“

- 9 Uredba br. 44/2001 stavljena je izvan snage člankom 80. Uredbe (EU) br. 1215/2012 Europskog parlamenta i Vijeća od 12. prosinca 2012. o [sudskoj] nadležnosti, priznavanju i izvršenju sudskih odluka u građanskim i trgovačkim stvarima (SL 2012., L 351, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 19., svezak 11., str. 289.). Na temelju njezina članka 81. drugog podstavka, potonja uredba nije primjenjiva od 10. siječnja 2015.

Francusko pravo

- 10 Na datum odvijanja činjenica u glavnom postupku, članak L. 442-6 stavak 1. točka 6° code de commerce (trgovački zakonik) predviđao je:

„Svaki proizvođač, trgovac, tvorničar ili obrtnik učlanjen u obrtničku komoru odgovoran je i ima obvezu naknade štete ako:

[...]

- 6° izravno ili neizravno sudjeluje u povredi zabrane preprodaje izvan mreže određene za distributere vezane ugovorom o selektivnoj ili isključivoj distribuciji obuhvaćene iznimkom od pravila primjenjivih u pravu tržišnog natjecanja“.

Glavni postupak i prethodno pitanje

- 11 Iz spisa podnesenog Sudu proizlazi da Concurrence obavlja djelatnost maloprodaje elektroničkih proizvoda namijenjenih široj javnosti posredstvom prodavaonice u Parizu (Francuska) i na internetskoj stranici za *online* prodaju pod nazivom „concurrence.fr“. Concurrence je 16. ožujka 2012. sa Samsungom zaključio ugovor o selektivnoj distribuciji pod nazivom „Détaillant Spécialiste Elite“ („Specijalizirani maloprodavač ELITE“) u vezi s visokokvalitetnim proizvodima marke Samsung, odnosno asortiman ELITE. Taj ugovor predviđao je među ostalim zabranu prodaje predmetnih proizvoda na internetu.

- 12 Nakon sklapanja navedenog ugovora, došlo je do spora među strankama. Samsung je Concurrenceu stavljao na teret da je prekršio ugovor o selektivnoj distribuciji time što je trgovao proizvodima ELITE na svojoj internetskoj stranici. Concurrence je pak osporavao zakonitost klauzula tog ugovora, osobito tvrdeći da se one nisu primjenjivale ujednačeno na sve distributere, među kojima su neki trgovali proizvodima u pitanju na različitim internetskim stranicama Amazona a da Samsung na to nije reagirao.
- 13 Dopisom od 20. ožujka 2012., Samsung je obavijestio Concurrence o prestanku poslovnog odnosa između stranaka, s učinkom od 30. lipnja 2013.
- 14 U travnju 2012., pozivajući se na Samsungovo odbijanje da mu dostavi proizvode iz asortimana ELITE, protivno preuzetim obvezama, Concurrence je započeo postupak protiv Samsunga pred sućem privremene pravne zaštite pri tribunal de commerce de Paris (trgovački sud u Parizu, Francuska).
- 15 Rješenjem od 18. travnja 2012., taj sud je odbio zahtjeve Concurrencea. To rješenje potvrdio je cour d'appel de Paris (žalbeni sud, Francuska) presudom od 25. listopada 2012. odlučujući u postupku privremene pravne zaštite.
- 16 Dana 3. prosinca 2012., Concurrence je po drugi put protiv Samsunga pokrenuo postupak pred sućem privremene pravne zaštite pri tribunal de commerce de Paris (trgovački sud u Parizu), zahtijevajući da se proglasi da se na njega ne može primijeniti zabrana prodaje proizvoda iz asortimana ELITE na internetu koja mu je nametnuta ugovorom o selektivnoj distribuciji i da se posljedično naloži Samsungu da mu nastavi dostavljati proizvode obuhvaćene tim ugovorom. Nadalje, Concurrence je istog dana prvi put pokrenuo postupak protiv Amazona kako bi mu se naložilo da sa svojih internetskih stranica Amazon.fr, Amazon.de, Amazon.co.uk, Amazon.es i Amazon.it povuče sve ponude određenog broja modela Samsungovih proizvoda.
- 17 Rješenjem od 8. veljače 2013. donesenim u kontradiktornom postupku, sudac privremene pravne zaštite pri tribunal de commerce de Paris (trgovački sud u Parizu) proglasio se nenadležnim u pogledu internetskih stranica Amazona izvan francuskog državnog područja, odlučio da se obustavlja postupak privremene pravne zaštite u vezi sa zahtjevima Concurrencea protiv Samsunga i odbio zahtjeve Concurrencea protiv Amazona.
- 18 Dana 27. lipnja 2013., Concurrence je podnio žalbu protiv te odluke pred cour d'appel de Paris (žalbeni sud u Parizu).
- 19 Presudom od 6. veljače 2014., cour d'appel de Paris (žalbeni sud u Parizu) djelomično je preinačio rješenje suca privremene pravne zaštite pri tribunal de commerce de Paris (trgovački sud u Parizu) od 8. veljače 2013. tako što je proglasio nedopuštenima zahtjeve Concurrencea protiv Samsunga i odbio one protiv Amazona. Presudom od istog dana, cour d'appel de Paris (žalbeni sud u Parizu) potvrdio je to rješenje smatrajući nenadležnima sudove Francuske Republike za odlučivanje o tužbama u vezi sa stranicama Amazona izvan državnog područja te države članice.
- 20 Concurrence je zatim podnio žalbu u kasacijskom postupku protiv potonje presude pred sudom koji je uputio zahtjev.
- 21 U svojoj žalbi, Concurrence ističe da su pobijanom presudom francuski sudovi pogrešno proglašeni nenadležnima u pogledu internetskih stranica Amazona izvan francuskog državnog područja iz razloga što se one ne odnose na francusku javnost. Čak i kad kriterij dostupnosti internetske stranice ne bi bio dovoljan, cour d'appel de Paris (žalbeni sud u Parizu) nezakonito je propustio istražiti omogućuje li sustav prodaje na internetskim stranicama Amazona da se proizvodi ponuđeni za prodaju dostave ne samo u državu članicu podrijetla odnosno internetske stranice, već i u druge države članice, a osobito Francusku, što bi omogućilo utemeljiti nadležnost francuskih sudova.

22 Sud koji je uputio zahtjev smatra da je spor koji mu je podnesen poseban po tome što ne odgovara ni jednoj od situacija koje je Sud već razmatrao u svojoj sudskoj praksi o članku 5. točki 3. Uredbe br. 44/2001. Naime, podnesena tužba ima za cilj zaustaviti navodnu štetu koja je prouzročena ovlaštenom distributeru sa sjedištem u Francuskoj i operatoru internetske stranice za *online* prodaju nepoštovanjem zabrane preprodaje proizvoda izvan mreže selektivne distribucije kojoj pripadaju i uporabom ponuda za prodaju objavljenih *online* na određenom tržištu na različitim internetskim stranicama u Francuskoj i drugim državama članicama, zabranjenih predmetnim ugovorom o selektivnoj distribuciji.

23 U tim je uvjetima Cour de cassation (Kasacijski sud, Francuska) odlučio prekinuti postupak i postaviti Sudu sljedeće prethodno pitanje:

„Treba li članak 5. stavak 3. Uredbe br. 44/2001 tumačiti na način da u slučaju navodne povrede zabrane preprodaje izvan mreže selektivne distribucije i na tržištu putem ponuda za prodaju objavljenih na više internetskih stranica kojima se upravlja u različitim državama članicama, ovlašteni distributer koji se smatra oštećenim ima mogućnost podnošenja tužbe kojom zahtijeva prestanak posljedične protupravne radnje pred sudom na državnom području na kojem su dostupni ili su bili dostupni sadržaji koji su objavljeni na internetu, ili je potrebna druga poveznica?“

O prethodnom pitanju

24 Svojim pitanjem, sud koji je uputio zahtjev u biti pita na koji način valja tumačiti članak 5. točku 3. Uredbe br. 44/2001 radi određivanja sudske nadležnosti koju ta odredba dodjeljuje za odlučivanje o tužbi za utvrđivanje odgovornosti za povredu zabrane prodaje izvan mreže selektivne distribucije proizašle iz ponude proizvoda na internetskim stranicama u različitim državama članicama koji su predmet te mreže.

25 Uvodno valja podsjetiti da članak 5. točku 3. Uredbe br. 44/2001 valja tumačiti autonomno i strogo i da se izraz „mjesto u kojemu se dogodio štetni događaj ili bi se on mogao dogoditi“ koji se spominje u toj odredbi odnosi kako na mjesto gdje je nastala šteta tako i na mjesto uzročnog događaja koji je doveo do nastanka štete, tako da bi tuženik mogao biti tužen, prema izboru tužitelja, pred sudom jednog ili drugog od navedenih mjesta (vidjeti u tom smislu presudu od 10. rujna 2015., Holterman Ferho Exploitation i dr., C-47/14, EU:C:2015:574, t. 72. i navedenu sudsku praksu).

26 U skladu s ustaljenom sudskom praksom, pravilo nadležnosti predviđeno u članku 5. točki 3. spomenute uredbe temelji se na postojanju posebno bliske veze između spora i sudova mjesta u kojemu se dogodio štetni događaj ili bi se on mogao dogoditi, koja opravdava dodjeljivanje nadležnosti tim sudovima radi dobrog sudovanja i procesne ekonomije (presuda od 10. rujna 2015., Holterman Ferho Exploitation i dr., C-47/14, EU:C:2015:574, t. 73. i navedena sudska praksa).

27 Naime, u stvarima koje se odnose na štetne radnje, delikte ili kvazi-delikte, sud mjesta u kojemu se dogodio štetni događaj ili bi se on mogao dogoditi obično je najprimjereniji za odlučivanje, među ostalim, zbog blizine spora i radi lakšeg izvođenja dokaza (presuda od 10. rujna 2015., Holterman Ferho Exploitation i dr., C-47/14, EU:C:2015:574, t. 74. i navedena sudska praksa).

28 Budući da identifikacija jedne od poveznica priznatih u sudskoj praksi, navedenih u točki 25. ove presude, treba omogućiti utvrđivanje nadležnosti suda koji je objektivno u najboljem položaju da procijeni jesu li ispunjene pretpostavke za utvrđivanje odgovornosti tužene osobe, slijedi da se tužba može valjano podnijeti samo pred sudom na čijem se području nadležnosti nalazi mjerodavna poveznica (presuda od 10. rujna 2015., Holterman Ferho Exploitation i dr., C-47/14, EU:C:2015:574, t. 75. i navedena sudska praksa).

- 29 U predmetu u glavnom postupku, kako je to istaknuo nezavisni odvjetnik u točki 40. svojeg mišljenja, postavlja se pitanje je li sud koji je uputio zahtjev nadležan samo na temelju mjesta nastanka navodne štete.
- 30 Što se tiče te poveznice, Sud je već pojasnio ne samo da se mjesto nastanka štete može razlikovati s obzirom na narav prava koje je navodno povrijeđeno, nego isto tako da mogućnost nastanka štete u određenoj državi članici ovisi o tome je li pravo, koje je navodno povrijeđeno, zaštićeno u toj državi članici (vidjeti presudu od 22. siječnja 2015., Hejduk, C-441/13, EU:C:2015:28, t. 29. i navedenu sudsku praksu).
- 31 Prema tome, ako zaštita dodijeljena u državi članici suda pred kojim je pokrenut postupak vrijedi samo na području te države članice, taj sud nadležan je samo u pogledu štete koja je nastala na državnom području države članice kojoj sud pripada (vidjeti u tom smislu presude od 3. listopada 2013., Pinckney, C-170/12, EU:C:2013:635, t. 45. i od 22. siječnja 2015., Hejduk, C-441/13, EU:C:2015:28, t. 36).
- 32 U ovom slučaju, s jedne strane, povreda zabrane preprodaje izvan mreže sankcionirana je pravom države članice kojoj pripada sud pred kojim je pokrenut postupak, tako da postoji prirodna veza između tog suda i spora u glavnom postupku, što opravdava dodjelu nadležnosti tom sudu.
- 33 S druge strane, navodna šteta nastala je na državnom području navedene države članice. Naime, u slučaju povrede, putem internetske stranice, uvjeta mreže selektivne distribucije, šteta na koju se distributer može pozivati je smanjenje obujma njegovih prodaja kao posljedica onih ostvarenih povredom uvjeta mreže i gubitak profita koji slijedi.
- 34 U tom pogledu, okolnost da internetske stranice, na kojima su objavljene ponude za proizvode koje su predmet prava selektivne distribucije, potječu iz država članica različitih od one kojoj pripada sud pred kojim je pokrenut postupak nije bitna, ako je radnja počinjena u tim državama članicama dovela ili zbog nje prijeti opasnost da bi mogla dovesti do navodne štete na području nadležnosti suda pred kojim se vodi postupak, što je na sudu koji je uputio zahtjev da provjeri (vidjeti u tom smislu presude od 5. lipnja 2014., Coty Germany, C-360/12, EU:C:2014:1318, t. 57. i 58.).
- 35 Uzimajući u obzir sva prethodna razmatranja, na postavljeno pitanje valja odgovoriti da članak 5. točku 3. Uredbe br. 44/2001, radi određivanja sudske nadležnosti koju ta odredba dodjeljuje za odlučivanje o tužbi za utvrđivanje odgovornosti za povredu zabrane prodaje izvan mreže selektivne distribucije proizašle iz ponude proizvoda na internetskim stranicama u različitim državama članicama koji su predmet te mreže, treba tumačiti na način da se mjestom na kojem je nastala šteta treba smatrati državno područje države članice koja navedenu zabranu prodaje štiti pomoću tužbe u pitanju, područje za koje podnositelj zahtjeva tvrdi da je pretrpio smanjenje svojih prodaja.

Troškovi

- 36 Budući da ovaj postupak ima značaj prethodnog pitanja za stranke glavnog postupka pred sudom koji je uputio zahtjev, na tom je sudu da odluči o troškovima postupka. Troškovi podnošenja očitovanja Sudu, koji nisu troškovi spomenutih stranaka, ne nadoknađuju se.

Slijedom navedenoga, Sud (treće vijeće) odlučuje:

Članak 5. točku 3. Uredbe (EZ) br. 44/2001 od 22. prosinca 2000. o [sudskoj] nadležnosti, priznavanju i izvršenju sudskih odluka u građanskim i trgovačkim stvarima, radi određivanja sudske nadležnosti koju ta odredba dodjeljuje za odlučivanje o tužbi za utvrđivanje odgovornosti za povredu zabrane prodaje izvan mreže selektivne distribucije proizašle iz ponude proizvoda na internetskim stranicama u različitim državama članicama koji su predmet te mreže, treba

tumačiti na način da se mjestom na kojem je nastala šteta treba smatrati područje države članice koja navedenu zabranu prodaje štiti pomoću tužbe u pitanju, područje za koje podnositelj zahtjeva tvrdi da je na njemu pretrpio smanjenje svojih prodaja.

Potpisi